Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. 622

Wilno, dnia 5.III.1932 r.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Kronika.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.

IV.SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

Kronika.

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Aidas" o stosunku Polski do konfliktu litewsko-niemieckiego.

"Lietuvos Aidas" Nr.50 z dn.2.III.1932 r.Art.p.t."Czego oczekują Polacy od konfliktu litewsko-niemieckiego?".Streszczenie:

> Niemal cała prasa polska nie oceniła należycie wypadków kłajpedzkich i raz jeszcze dowiodła, jak w gruncie rzeczy Polska jest przeciwna Litwie, nawet przy wytworzeniu konjunktury bardziej odpowiedniej dla wykazania Litwie przychylności.Wyjątek stanowi jedynie "Przegląd Wileński", który nietylko słusznie i objektywnie oświetlił cały przebieg konfliktu, lecz wyraził dosyć oryginalne i ciekawe myśli co do perspektyw, jakie się dla polityki polskiej,wobec zaostrzenia się stosunków lit ewsko-niemieckich, otwierają. W artykule "Odpowiedni moment" dowodzi "Przegląd Wileński", że bierne wyczekiwanie ze strony polskiej, iż Litwa skłócona z Niemcami volens nolens wpadnie w polskie objęcia, wyrzekając się Wilna, może przynieść Polakom bolesny zawód. Polityka polska mogłaby wyzyskać obecny moment, gdyby skłonniejsza była do ustępstw.

Prasa litewska o imperjalistycznych zakusach Niemiec w stosunku do Litwy w 1917-18 r.

"Lietuvos Aidas" Nr.49 i "Rytas" Nr.39 zamieszczają dokumenty, świadczące o zamiarach kolonizacji Litwy przez Niemców w 1917-18 r.Na dokumenty te składają się: pismo naczelnego dowództwa niemieckiego z 16 lipca 1917 r. do zarządu wojskowego Litwy, komunikujące o przyjeździe na Litwę delegacji rządowej, mającej na celu obejrzenie terenów i zakwalifikowanie ich na cele kolonizacji niemieckiej, odezwa T-stwa Niemiecko-Bałtyckiego z 1917 r.podpisana przez ks.Meklenburg-Szwerin,p.Eiffe, von Reichenau, i von Siemensa, dowodząca, że ziemia dla kolonizacji niemieckiej na wschodzie jest dla Niemców koniecznością życiową, pismo szefa zarządu niemieckiego Litwy z 13 września 1918 r.w sprawie zwrotu dokumentów, traktujących o kolonizacji Litwy i t.d.

Prasa litewska po przytoczeniu przedruku wspomnianych dokumentów zaopatruje je w odpowiednie komentarze. "Rytas" pisze w tej sprawie co następuje:

> Niemcy niekiedy się chwalą, że swą krwią wywalczyli wolność Litwy. Jednak wszyscy Litwini doskonale rozumieją, że nie byłoby Niepodległej Litwy, gdyby Niemcy wojnę wygrały. Jedynie przegrana wojna wstrzymała kolonizacyjne plany niemieckie względem Litwy. Gdyby nie ta okoliczność obecnie większa część ziem litewskich byłaby w rękach niemieckich, a Litwini nadawaliby się jedynie do obsługiwania niemieckich Panów.

"L i e t u v o s Ž i n i o s" o s t o s u n k u R o s j i d o p a ń s t w n a d b a ł t y c k i c h .

"Lietuvos Žinios" Nr.50 z dn.2.III.1932 r.Art.p.t."Bez maski". Streszczenie:

W tych dniach korespondent łotewskich "Jaunakas Zinas" zamieścił wywiad ze znanym dziennikarzem bolszewickim Radkiem-Sobelsonem na temat stosunków Sowietów do państw nadbałtyckich. Zdaniem Radka samodzielność państw nadbałtyckich jest objawem jedynie czasowym. Mogą one samodzielnie istnieć tak długo,zanim władza w Niemczech nie przejdzie w ręce komunistów i zanim państwa nadbałtyckie nie ujrzą się między dwoma potężnemi ogniskami komunizmu- Niemcami i ZSRR. Niepodobna bowiem przypuścić, by małe buforowe państwa utrzymały się między dwoma mocarstwami komunistycznemi.

Oświadczenie Radka jest bardzo wyraźne. Notabene nie jest ono wyssane z palca, gdyż w 1920 r.bolszewicy dokładali wysiłków, by się połączyć z "towarzyszami" niemieckimi. Już wtedy marzono o połączeniu bolszewizmu niemieckiego i sowieckiego do walki z burżuazyjną Europą. Jednak w 1920 r.państw buforowych zniszczyć się nie dało, mimo, iż dla Polski, Litwy i Łotwy został zorganizowany "rząd", na którego czele stali:Dzierżyński, Aleksa-Angaretis i Stuczka. Jest to fakt historyczny wszystkim znany. Litwini mogą być wdzięczni jedynie Radkowi za to, że otwarcie powiedział o tem, co się rozważa w tajnych gabinetach Kominternu na temat losu państw nadbałtyckich. Niezależność tych ostatnich ściśle się wiąże nietylko z ich własnym ustrojem demokratycznym, lecz i z panowaniem demokracji w państwach sąsiednich. O ile zaś w sąsiednich mocarstwach zapanuje czarny faszyzm, nikt nie może gwarantować, czy państwa nadbałtyckie nie doznają losu Gruzji.

By się uchronić przed imperjalizmem faszystowskim i bolszewickim, państwa nadbałtyckie winne zająć się sprawą stworzenia związku nadbałtyckiego.

K r o n i k a .

P a r t j a h u m a n i s t ó w n i e m i e c k i c h z a p o k o j e m z L i t w ą .Jak podają "Lietuvos Žinios" /Nr.50/,w Niemczech wytworzyły się tego rodzaju nacjonalistyczno-militarystyczne nastroje, że niekiedy staje się niebezpiecznem wymienianie samej nazwy Litwy. Nieco odmienne zapatrywanie żywi natomiast niemiecka partja humanistów /Menschheitspartei/, której centrala znajduje sie w Hamburgu, a która wystosowała na Litwę pismo z podkreśleniem pokojowości swych planów i potrzeby wychowywania ludzi w duchu pokoju.

W p ł y w y p o l s k i e w Ł o t w i e w u j ę c i u "L i e t u v o s A i d a s a".“Lietuvos Aidas" /Nr.47/:Dn.26.II.32 r.Komisja budżetowa sejmu łotewskiego przyjęła budżet łot.M-stwa Spraw Zagranicznych. W debacie na temat polityki zagranicznej, jaka się w związku z tem wywiązała, socjaldemokraci zarzucili rządowi, iż dotąd nie zrewidował on szkodliwego /w ich mniemaniu/ traktatu handlowego z Polską.

Krytykując politykę M-stwa Spraw Zagr. poseł Tupuras /s.d./ twierdził, iż pod względem politycznym Łotwa znajduje się pod wpływem Polski. Łotewskie Min.Spraw. Zagr. nietylko nie śmie poruszyć kwestji rewizji traktatu handlowego z Polską, lecz nawet usiłowało wywrzeć presję na sądy łotewskie w sprawie "akcji polonizacyjnej"

Mian. urzędnicy M-stwa Spraw Zagr. starali się uratować sytuację łotewskich polonofilów.

R a d j o k o w i e ń s k i e o W i l n i e ./Dn.4.III.32 r."Uciemiężone Wilno"/ Prel.p.Uždawinys odczytywał listy członków Związku Wyzw.Wilna, zawierające zachętę dla Litwinów wileńskich "uciemiężonych" przez Polaków. Autor jednego z listów zapewniał, iż chociaż drapieżny Orzeł Biały posiada potężne pazury,jednak Pogoń /Vytis/ jest odeń silniejsza.To też przyjdzie czas, gdy zbrojny Litwin zatknie na wileńskiej Górze Zamkowej trójkolorowy sztandar litewski.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

S p r a w a a k a d e m i k ó w l i t e w s k i c h ."Rytas"/Nr.39/ zamieszcza wywiad z prezesem przedstawicielstwa studentów uniwersytetu kowieńskiego p.Wł.Viliamasem w sprawie aktualnych zagadnień życia akademickiego na Litwie: Przedstawicielstwo studentów oparte jest na koalicji poszczególnych grup. W opozycji są tylko grupy skrajnie lewicowe "Aurora","Zaizdras", "Auszra". Obecna koalicja pracuje dosyć solidarnie.

W związku z obchodem dziesięciolecia podejmowało przedstawicielstwo studenckie wielu gości. Przybyli bowiem goście z Wilna, Łotwy, Estonji, Szwecji. Szczególnie radosnym był fakt przybycia studentów-Litwinów z Wilna. Przewidziano poczynienie całego szeregu kroków w kierunku rozwoju współpracy między studentami kowieńskimi a wileńskimi. M.in.studenci kowieńscy będą się starali pokryć koszta /300 lt.miesięcznie/ związane z wynajęciem lokalu dla zebrań i stołówki studentów Litwinów w Wilnie.

Przedstawicielstwo studenckie wypowiedziało się również za udziałem w akcji Związku Wyzw.Wilna przez nabywanie paszportów wileńskich.

Na ukończeniu już jest statut funduszu budowy domu akademickiego. Wogóle w każdej dziedzinie zaznacza się postęp.

S p r a w a j ę z . s z w e d z k i e g o w u n i w e r s y t e c i e k o w i e ń s k i m ."Rytas" /Nr.39/, stwierdzając zainteresowanie Skandynawją wśród studentów uniwersytetu kowieńskiego wypowiada się za stworzeniem lektoratu jęz.szwedzkiego w uniwersytecie., zwłaszcza, że wydatki związane z jego utrzymaniem pokryliby, jak słychać, sami Szwedzi.

L i c z b a a d w o k a t ó w n a L i t w i e .Jak podaje "Rytas" /Nr.39/, w początkach r.b. było na Litwie 80 adwokatów przysięgłych, 165 aplikantów i 90 adwokatów prywatnych. Ogółem 345.Z liczby tej 43 adwokatów przysięgłych, 72 aplikantów i 8 adwokatów prywatnych /razem 130 adwokatów/ zamieszkuje w Kownie.Według narodowości palestra na Litwie dzieli się jak następuje:32 adwokatów przys.-Litwini, 26 - Żydzi, 14 - Polacy, 9 - Rosjanie, 2 - Niemcy; 53 aplikantów Litwini, 110 - Żydzi, 5 - Polacy, 5 - Rosjanie, 2 Niemcy; 55 adwokatów prywatnych Litwini, 18 Żydzi, 8 - Polacy, 5 - Rosjanie, 4 - Niemcy.

E c h a l i s t u p a s t e r s k i e g o b i s k u p a p o n i e w i e s k i e g o w "L i e t .A i d a s". "Lietuvos Aidas" /Nr.50/, omawiając list pasterski biskupa poniewieskiego, potępiający "bezbożną", "neutralną", "bezpartyjną" prasę, dochodzi do wniosku, że pouczenia biskupa pod adresem prasy chybiają celu,gdyż ambona kościelna równie często xxxużywana jest do propagandy politycznej co i prasa zwłaszcza klerykalna. Niepotrzebnie też, zdaniem "Lietuvos Aidasa", biskup nawołuje do pokuty, gdyż kler pierwszy winien pokutę taką czynić.

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

K r o n i k a .

D o r o c z n e z e b r a n i e T - s t w a D r o b n e g o k r e d y t u w K i e j d a n a c h .Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.50/, 21 lutego odbyło się doroczne zebranie T-stwa Drobnego Kredytu w Kiejdanach. T-stwo liczy obecnie 538 członków. Kapitał T-stwa stanowi 40.904 lity 50 centów.

T - s t w o k u l t u r a l n o - o ś w i a t o w e B i a ł o - r u s i n ó w l i t e w s k i c h .Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.50/,28.II.odbyło się w Kownie organizacyjne posiedzenie T-stwa kulturalno-oświatowego Białorusinów litewskich. W wyniku obrad wybrano zarząd oraz komisję rewizyjną.

B7